

TOIMITTANEET

TATU HYTTINEN & JASMIN HANNONEN

VIHA- PUHE

SYYT, SEURAUKSET JA KONTROLLOINTI

Gaudeamus

Copyright © 2025 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Hanna Lahti / Huomen GDI

KL 3, 33
UDK 3, 34

ISBN 978-952-345-319-7

Painopaikka: Drukätava, 2025

Sisällys

Johdanto	9
<i>Tatu Hyttinen & Jasmin Hannonen</i>	
I VIHAPUHEEN SYYT JA SEURAUKSET	
1 Miten tutkia vihapuheen vaikutuksia historiassa?	21
<i>Reima Välimäki</i>	
2 Vihapuheen tuottajat rikoksenteijöinä. Vihapuhe, rikoskäyttäytyminen ja viharikollisuus suomalaisnuorten keskuudessa	34
<i>Janne Vepsäläinen, Markus Kaakinen, Teemu Vauhkonen & Pekka Räsänen</i>	
3 Sosiaalisen median vihapuhekeskustelun teemat, tyylit ja kytkökset	51
<i>Tuija Saresma, Paula Haara, Aleksi Knuutila, Heidi Kosonen, Kaarina Nikunen & Reeta Pöyhtäri</i>	
4 Vihapuhe demokratian uhkana. Pohjoismaisten politiikka-asiakirjojen tarkastelua	74
<i>Reeta Pöyhtäri</i>	
II VALTIOSÄÄNTÖ, SANANVAPAAUS JA VIHAPUHEEN KONTROLLOINTI	
5 Sananvapaus ja vihapuheen kontrollointi yhteiskunnallisessa keskustelussa	95
<i>Riku Neuvonen</i>	
6 Kiihottaminen kansanryhmää vastaan ja taistelu sananvapauden käytön rajoista	112
<i>Kimmo Nuotio</i>	
7 Kansanedustajan puheen vapaus ja vihapuhe	137
<i>Hanna Hämäläinen & Janne Salminen</i>	

8 Oikeuden väärinkäytön kieltö ihmisoikeustuomioistuimessa ja korkeimmassa oikeudessa	155
<i>Johannes Koskenniemi & Jussi Tapani</i>	

III RIKOSOIKEUS JA VIHAPUHE

9 Valtakunnansyyttäjän rooli rangaistavan vihapuheen kontrolloinnissa	175
<i>Anu Mantila</i>	
10 Uskonnollisen vakaumuksen ja uskonnon harjoittamisen rikosoikeudellinen suoja	197
<i>Matti Tolvanen</i>	
11 Rikosvastuu yksilöä solvaavasta vihapuheesta	211
<i>Tatu Hyttinen & Lauri Luoto</i>	
12 Holokaustin kieltämisen rangaistavaksi säätäminen ja muistilakien erityinen luonne	227
<i>Sakari Melander</i>	
13 Kiihottaminen kansanryhmää vastaan ja sukupuoli	247
<i>Jasmin Hannonen</i>	

IV VIHAPUHE JA UUDENLAISET VASTUUN MUODOT

14 Verkkoalustan ylläpitäjän vastuu alustalla esitetystä vihapuheesta.	269
<i>Minna Kimpimäki, Juhana Riekkinen & Jenna Piippo</i>	
15 Kohti modernia oikeushenkilön rangaistusvastuuta. Edellyttääkö tehokas puuttuminen vihapuheeseen uudenlaista lähestymistapaa yhteisövastuuseen?	293
<i>Lauri Luoto & Tatu Hyttinen</i>	

Lopuksi	317
<i>Tatu Hyttinen & Jasmin Hannonen</i>	

Viitteet	320
Lähteet ja kirjallisuus	351
Kirjoittajat	379